

"Istarska Riječ"
 placi svakog četvrtletnika uveće.
 Dva puta mjesечно izdaje go-
 spodarski prilog. "Narodni Go-
 spodar". Pretplata za tuzemstvo
 trudno 15—lira na godinu, a
 za inozemstvo 25—lira. Ured-
 nictvo i uprava lista: Trst
 (Trieste) — Via S. Francesco
 d'Assisi 20/1. Telefon: 11-57.

ISTARSKA RIJEĆ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog naroda.

"Slogom rastu male stvari, a nestoga sve pakvari". — Narodna poslovica.

UGO FOSCOLO

1827.—1927.

Dne 10. septembra ove godine prošlo je svom patriotskom i svojim liberalnim osjećajima protiv tiranskog režima. Malo prije toga učestvovao je kao časnik pod maršalom Massenom u opštini Genove 1799. godine. Ondašnji ministar i njegov prijatelj Vaccari, da se mrtvaci moraju sahranjivati samo na javnim mjestima, kako je do onda bio običaj. Ta naredba, koja je po sudu onoga vremena bila neke vrste profanacija čovjekovih smrtnih ostataka, izazvala buru cijele javnosti i privredu učestvujući i Foscolo svojom pjesmom.

«Grobovi» su prvi put izšli u Bresci 1807. god. i kasnije dozvljeni na stotine izdanja, te se još i danas komentiraju i proučavaju. Evo kako je jednom od posljednjih brojeva najstarije i najvaženije talijanske revije «La Nuova Antologia» od 1. juna ove godine kritičar Ugo de Comi, osvrćući se na stogodišnjicu Fosclove smrti, piše o toj pjesmi: «Grobovi» su njegova najveća slavljena pjesma. U njoj su se stopile obasjane božanstvenom vatrrom genija, sve kreposti uma i srca, tu doslu do svoje najveće visine misli i idealni, uspomene i nadre, razočaranja i uverenja, snaga, slast i srdžha urođene u vlastitoj domovini. U toj pjesmi Foscolo, džidži se do najvećih pjesničkih visina, odvodi naš duh do neumrosti i neizmjerja.

Poslije Napoleoneve katastrofe u Rusiji uskrnsne ponovno nadu Talijana, da će se konacno osloboditi svojim «osloboditeljem», i tu Foscolo razvija svoju veliku radost i savu tuču u prilog slobode svoje domovine. Ali nažalost njegov žar i njegovo patriotsko oduševljenje nisu našli dovoljno zanosa u narodu, koji je bio još pod utjecajem francuske i austrijske politike. Kako je istokobno proganjani od obiju policija, skloni se Foscolo u Englesku, u London, kamo prispjeće 11. septembra 1816. godine.

Iako je glas o njegovom književnom radu i političkoj aktivnosti bio doprodo engleske metropole i on dobro primljen od onamožnijih intelektualnih krugova, ipak se je Foscolo osjetio osamljen u tudem svijetu, te je mogao pretrpiće, dok se nije malo tamno snašao. Utjehu i razonodu nadje u literarnom radu. Naučivi engleski, napiše mnogo toga na tom jeziku i Italiji, u njezinu historiji i njezinim velikim muževima, sreću tako i u inozemstvu.

Napisala je nekoliko kritičkih iscrpljivih studija o Michelangelu, Tassu, Boccacciju, a njegovi «Essays on Petrarca» i «The European Review» su najbolja psihološko-estetska studija o Petrarki, i što uopće postoji o slavnom pjesniku Laure.

Medutim, nešto nepodnošljiva londonska klima za rodjenog južnjaka, a nešto urođenoj nostalziji za domaćim ognjistom, potkopaju malo pomalo pjesničkovo zdravlje i obolivši na jetrenju, umre 10. septembra 1827., i bi se hranjen na groblju sela Chiswick na Temi kod Londona. Zemni mu ostanci preneseni su 1871. god. u Firencu i preneseni su u čuvenoj crkvi «Santa Croce», tom Pantheonu Italije, pokraj Michelangela, Machiavellia, Galileja ostalih velikana.

Knjževni rad Uga Foscola nije obilan, ali je originalan, a nadasve pun jedre sadržine i klasičnog izraza. Njegovi dramski pokušaji, pretežno starogrčkog stila, nisu ostavili dubljih tragova u talijanskoj literaturi, ali su zato njegove lirske pjesme svakako nešto najsavršnije i najzrelije u talijanskoj književnosti.

Pod neposrednim dojmom Goethe-vog «Werthera» napisao roman u epistolama. To djelo, pod naslovom «Le ultime lettere di Jacopo Ortis», bude razgrabiljeno, čim je ugledalo svijetlo i pored tmurnog sentimentalnog raspoloženja, koje je prevladavalo nakon napoleonskih ratova u Evropi, doveđe mnoge mladice do očaja, pa i do samoubistva.

Koliko je duboko i svestrano poznato da su dva staroklasična grčke bocije, vao duh staroklasične grčke bočije, najboljih nam je dokaz njegova «La chionia» od Berenice (Bereniciana cosa).

Prevede do polovice Homerovog «Illyrij», potček Miltonovog «Džubljenog raja» i u cijelosti «Yorickovo sentimentalno putovanje» od Sterne.

Medutim, sav taj književni rad bio je valjda u širokoj javnosti i zaboravljen i s njim bi se bavili samo profesori, a u alegoričkoj formi dade oduska

jonalni proučavatelji talijanske literature, da nije u jednom genijalnom usponu fantazije spjevao svoj čuveni «Carme dei Sepolcri» (Pjesan Grobova) u vrijeme, kad je bila izgrađena naredba, da se mrtvaci moraju sahranjivati samo na javnim mjestima, kako je do onda bio običaj. Ta naredba, koja je po sudu onoga vremena bila neke vrste profanacija čovjekovih smrtnih ostataka, izazvala buru cijele javnosti i privredu učestvujući i Foscolo svojom pjesmom.

«Grobovi» su prvi put izšli u Bresci 1807. god. i kasnije dozvljeni na stotine izdanja, te se još i danas komentiraju i proučavaju. Evo kako je jednom od posljednjih brojeva najstarije i najvaženije talijanske revije «La Nuova Antologia» od 1. juna ove godine kritičar Ugo de Comi, osvrćući se na stogodišnjicu Fosclove smrti, piše o toj pjesmi: «Grobovi» su njegova najveća slavljena pjesma. U njoj su se stopile obasjane božanstvenom vatrrom genija, sve kreposti uma i srca, tu doslu do svoje najveće visine misli i idealni, uspomene i nadre, razočaranja i uverenja, snaga, slast i srdžha urođene u vlastitoj domovini. U toj pjesmi Foscolo, džidži se do najvećih pjesničkih visina, odvodi naš duh do neumrosti i neizmjerja.

Zanimljivo je ovde istaknuti, da je ta veličanstvena pjesma dozvljena od naših starijih i savremenih pisaca i pjesnika osam prijevoda na hrvatski jezik, čim se ne može dići ni jedna druga evropska književnost: Prvi ju je kusao prevesti Luka Svilović-Kotranin, koji je preveo i Manzonijeve

himne, onda Ivan Trnski i Vladislav Vežić u «Viencu», kasnije Stjepan Butolić, prevoditelj Dantea i Leopardija, objelodanivši svoj prijevod u dubrovackom «Slovincu». Mnogo kasnije prevedeo «Grobove» prof. Ante Sasso uz obilni komentari, onda prof. V. Lovozina u jedanaestercu originala, pisao ovih redaka u mostarskom «Osvit» 1904. god. i u posebnoj knjizi i konačno umirovljeni prvi direktor hrvatske gimnazije u Zadru Tomo Brajković kao posljednji, ali se taj prijevod nalazi još u rukopisu.

Svi ti prijevodi, kao i oni u tudijim jezicima, ne mogu da dosegnu savršenstvo originala i poređ najboljeg poznavanja jednog i drugog jezika, jer je to remek-djelo talijanske literature već po svojoj sadržini tako kompleksne pjesničke prirode, da je gotovo nemoguće prenijeti na strani jezik sve savršenstvo veličanstvene Fosclove koncepcije. Ali svakako to medusobno natjecanje pojedinih naših pjesnika i pisaca dokazuje, koliko je kod nas, a osobito u Dalmaciji, popularno ime velikoga pjesnika, koji je svoje prve pjesničke inspiracije crpio na kristalnoj vrednosti dalmatinskog neba i plodnom žaru južnoga sunca.

Spojivši harmoničnim načinom romantiku i klasičnu poeziju, Ugo Foscolo je u neku ruku pretvorio i vjesnik najnovije Renesanse u talijanskoj literaturi i duhovni otac Carduccija, d'Annunzija i Pascoli, ostajući ipak uvijek vjerni sljedbenik velikih tradicija staroklasične poezije.

Stj. Ilijie.

Politički pregled

Zasjedanje parlamenta. — Prošlog četvrtka dne 1. o. m. započelo je u Rimu novo zasjedanje parlamenta. Ovo će jesensko zasjedanje trajati 17 dana. Već se je dosada vršilo više sjednica. Važna je bila naročito ona sjednica na kojoj je vrio svečano odobren načrt o prijateljskoj i arbitražnoj pogodbi između Italije i Albanije od 26. novembra 1926. Parlament je osim toga uzeo do znanja drugi tiranski ugovor, te je novi ugovor o obrazbenom savetu, koji je sklopljen pred nekoliko dana. Taj ugovor nije parlament odobrio, jer to ni ne mora. Dosta je sumo da ga kralj potpiše.

Ahmed Zogu je potpisao tiranski ugovor. — Dne 2. o. m. potpisao je predstavnik albanske republike Ahmed beg Zogu tiranski obrambeni ugovor, koji je sklopljen 22. novembra. Njeg. Vel. kralj Viktor Emanuel potpisao je također ugovor, pa su prema tome obavljene sve formalnosti, koje su bile potrebne, da ugovor stupi na snagu.

Smet kraljicu ostavlja Rim. — U Bogoti (Kolumbija) umro je dne 1. o. m. tamošnji talijanski ambasador Francesco dei Marchesi Medici di Margiano, poznati i uvaženi talijanski diplomat.

Frenčki pesnik ostavlja Rim. — Dosadanji francuski poslanik u Rimu gospodar Bernard sujenjen je Pred par dana ostavio je Rim i oputovao za Pariz, kamo ga je pozvala njegova vlast.

Tejana sjednica parlamenta. — Danas se u Rimu vrši tajna sjednica parlamenta. Na toj se sjednici raspravlja o unutarnjem proračunu, te o nekim promjenama u poslovnici parlamenta.

Italija i Čile. — Prešle subote izmjenili su predsjednike vlade on. Mussolini i poslanik čilenske republike listine o arbitražnom ugovoru između Italije i republike Čile.

Izseljivanje. — Po zadnjem izvještaju centralnog državnog statističkog ureda, vidimo, da se je u prvih 8 mjeseci ove godine, to jest od 1. januara do 30. augusta 1927., iz Italije izselilo 151.948 stanovnika.

U prvih 8 mjeseci 1926. izselilo se je 162.714 talijanskih državljana. Malo više nego ove godine. Od ovogodisnjih izseljivaca najviše ih je otislo u prekoceansku krajevu.

Besposlenost u Italiji. — Po istom izvještaju vidimo, da je u zadnje vrijeme besposlenost u Italiji znatno narasla. U avgustu 1927. bilo je u Italiji 291.821 sasna nezaposlenih i 134.251 djelomično nezaposlenih. U avgustu lanske godine bilo je u Italiji 83.030 sasna nezaposlenih, a 26.833

pred posebnim tribunalom. — Dne 2. o. m. vršila se je pred posebnim tribunalom rasprava protiv 7 komunista iz Mantove. Bili su optuženi, da su od decembra 1926. do marta 1927. spremali urotu protiv državnih vlasti, te da su širili protudržavnu propagandu. Dva su bila usuđena na 6 godina i 6 mjeseci, jedan na 3 godine, a drugi na 1 godinu. Tri su puštena bez

DOPISI

IZ RIJEKE.

Sv. Nikola. - Pak da nisun muški od ženskeh! - veli Nineta. - Što je bio grijeh, a sada je krije post...

Mesećina kako da...
Sveti Mikula kapin...

Ne znam, dali je istinita ona poslovica s Malorke, koja vela da se u Deu pregar, que vaga i što bi se hrvatski reklo: Tko u terti Bođa, ne ide na more. I znam, da ako ima gdje god konzervjerac, nema ga, koji ne bi više svetog Nikolu, starog žantara i brodara. Dosta je samoj koju kapelicu, njemu posvećenu, vidi, u kojoj je cijeni taj sveti vijek kod mornara. Sve su crkve uprave načinčane slikama brodova, gina zavjetnim darovima, Stari mornari namijenili u časovima ruke i opasnosti. Dok su se dalekom mala krizali naši jedrenjaci, bilo je vjetra mnogo dokako više. Danas silnih i mogućih tranzantitika, neko od nemarivanje sv. Nikole, je u razlogu, što je u sadašnjosti sigurnost ne mora veća, a opasnost, nego što je nekoč bila. Tako je ovde čovjek: Kad je preša — gdje? Kad nije preša, otkleni si Tesu? Ne tako da se na svjetlu mnogo promatra, stariji mornari (jedrenjaci, vaporaša) ostala je kao i prije. I vidimo, da je ostačima tih nečestih ostanaka, drevnim načinom pomorčujući svetu Mikulu u vječnoj i najljepšoj meni. Njegov dan — 6. decembar, je blagdan. U taj dan oni će po običaju navući na sebe svoje mornarice i otici će se svojima u crkve se pomole Svecu i da mu zahvale, jer negda očuvao u raznim i teškim pogibijama. Poslike podne, kada ruku, otici će na Trsat, na Krušku i u Iku na bakalar, da se eto i stara navada ne zatare. A naci će se krajcev za «pekljaku», koji još nije ravan one stare...

Misi, misi Mikula,
Kud će plavčić u more.
Plavčica j' Šla po kopnu,
Kako da bi po moru —
Kud Mikula, jadriše,
Biše tihe bonatice...

Pa i drugi, i nepomori slave i svetoga Mikulua. I nesamo dijete, vodnici, svaki oni, koji se nadaju kakve lijeponu daru. Kad sam ja bio dijete, njevići sveti Mikula, nosio ni željezne masine ni automobile, a bogime nici plane. Najviše kakvog malog spavača po tri suhe smokve i četiri oraha. Nije bilo mnogo, ali se i to željivo i još željnije primalo. Lijep običaj da ga čuvamo, ako ne već za nas, da je dječak. Sveti Mikula, lijepa uspomeno! Kad je bio dijete, on nam je nosio sate rove, suhe smokve i oraha, već i jedan je slobodni dan. Na Mikulovo se užije išlo u školu, stoga se i pjevalo: Sveti Miko skrsne van,
Za školačne vesel dan!

A sada evo vam slučaja, koji pokazuje da su već i muškarci počeli da gutmet. Ispratila mi ovo, dakako. Njena nosi odgovornost za sve, što će biti. Griešnika mi nije rekla, zatočiti vama kazati samo grijeh. Evo šta stvari: — Jedan postariji gospodin

ostale šatore, da ih nisu oružnici sa jočilj.

Drogog dana poslije podne poje Bortuto zvona na sprovod Mirka. Zvona su se razigljala krajem, tada, no, bono, plačljivo. Sprovod je potvrdio prama groblju, a malo poslije prim je bladan grob jedno mladuljico.

Plakala su u tornju zvona, a poslijeho širio se je po brijevini u polju, oko sela, kuda se je nekoč u kova pjesma orila.

Petnaest dana po ubistvu našli seljan u šumi mrtvo tijelo cigana Že, već u stanju raspadanja. Podle je one većeri ranama, koje je za vrijave dobio. Joško ga je pokrio Že, a zatim je prosljedio svi, a kog, ko bi znao kamo. Za njega se nikada više doznao.

Mirko se je nakon mjesec dana vratio iz zavoda. On nije za ništa krije. Iznećao od tolikih bolesti, su ga u posljednje vrijeme snasao krovom za Mirkovu ranu smrt. Zatim draga, našao je napokon, posljednu besmisleni riječi i zvala njega očajno; Anka je iz dana u dan sve većima utrušena. To je opet smijala sva, retina, sretina. To je ona sanjala u nevjesci Šreću, koju nije doživjela.

Nije čula viku po selu, nije vidjela, kada su u šator došli oružnici, da traže tamo gdje nema razlike između Šreća i Božu, kada su joj oca Marka odveli u zavod, iza Štu su mu seljani imajući bezatoga, kmeti i gradjani, gdje se i cigani mijere samo po drom sru...

kazne. — Dne 30. novembra, osuđena su za svoj protudržavan rad i zato jer su podržavali raspuštenu komunističku organizaciju, dva komunista na 1 godinu i 6 mjeseci zatvora. — Istoga dana osuđen je jedan komunista na 5 godina, a drugi na 7 godina zatvora, zato, jer su u Montfalconu osnovali tajnu organizaciju, te su širili pomoću letaka protudržavnou propagandi.

Iskaznica milanskog bersaljerskog udruženja za on. Mussolini. — On, Mussolini je dne 30. novembra u prisustvu on. Turatija primio odobornike bersaljerskog udruženja iz Milana, koji su mu izrucišiši iskaznicu i znak toga udruženja. Kako znamo on, Mussolini je za vrijeme rata bio na fronti kao kapar bersaljera.

Sovjetska vojska. — Po najnovijim novinskim vestijama imala bi sovjetska Rusija danas vojsku od 562.000 ljudi. Troškovi za vojsku iznalaši su g. 1924.-25. 420 milijuna rubalja, dok su u g. 1926.-27. povoleni na 634 milijuna rubalja, to jest 6 milijarda 340 milijuna lira.

Kongres ruske komunističke stranke. — Dne 2. o. m. otvoren je u Moskovskom Kremlju petnaest kongres ruske komunističke stranke. Tome je kongres prisustvovao 1.400 delegata, od kojih je bilo mnogo inostranaca. Kongres je otvorio Stalin jednim značajnim govorom o komunizmu. Strankina opozicija postavila je kongresu zahtjev, da se riješi nejedno pitanje. Izgleda, da će se stranka i opozicija primiriti i ujediniti, ako i jedna i druga strana popusti.

Poljska i Litva. — Sukob Poljske i Litve još se ne rješava. Između njih je do danas još napeto stanje, a izgleda da se i u jednoj i u drugoj državi misli o ratu. Litvanska je vlada predala vrhovnu vojsku generalu Shukasatu. Do sada je tu vrstl imao vojni ministar. To se dovodi u vezu s proglašenjem opsadnog stanja, koje bi imalo u Litvi uslijediti. — Predsjednik republike Voldemaras otputovan je u Ženevu, gdje je zahtjevao od Državnog Naroda neka se prislasi Poljska, da odmah vrati Vilnu Litvi. Litva ne kani ni pod koju cijenu priznati Vilnu Poljskoj, a također ne želi normalnih ni dobrih prijateljskih odnosa s Poljskom dok joj Vilnu ne vrati.

Francuska i Engleska napravila poljsko-litvanski spor. — Francuski list «Petit Parisien»javlja, da francuska i engleska vlada nastaje na svaki način pomiriti Litvu i Poljsku. Narocito se za to pomirenje zahtjeva Francuska. One želi, da bi Poljska i Litva na miran način riješile sporno pitanje Vilne. U tom su se smislu razgovarali francuski ministar vanjskih poslova Briand i litvanski послanik u Parizu. Da do pomirenja između Litve i Poljske dođe korisno bi bilo za svjetski mir, koji je u zadnje vrijeme ugrožen.

1. Decembar — jugoslovenski državni praznik. — Dne 1. decembra proslavljena je po svoj Jugoslaviji deveta obilježena ujedinjenje Srbija, Hrvata i Slovenaca u jednu državu, Jugoslaviju. — Po svim su se zadržavome toga dana slavile mire zahvalnice, vršile su se velike vojne parade i druge svećanstvenosti.

Poreuredjenje vrhovne državne uprave u Jugoslaviji. — Ministarski savjet Jugoslavije sprema jedan načrt, po kojem bi se jugoslovenska vlada imala znatno promjeniti. Doskora će se naime ukinuti nekoliko ministarstava, a nekoč će se prisajediniti drugima. Tom redukcijom Jugoslavije bi imala, samo 11 ministarstava. Ukinuti će se ministarstvo: za narodno

zdravlje, za Šume i rude, za vjere, za konstituantu, za socijalnu politiku i za agrarnu reformu. Ministarstvo za narodno zdravstvo pretvoriti će se u zdravstvenu direkciju. Ministarstvo vjere spojiti će se s ministarstvom prosvjeti. Ministarstvo socijalne politike spojiti će se s ministarstvom trgovine, a ministarstvo za Šume i rude djejstvom ministarstva trgovine, a djelomično ministarstvo poljodjelstva. Mjesto ministarstva za agrarnu reformu ustopiti će se kod ministarstva poljodjelstva posebne direkcija za agrarnu reformu.

Unutarnje uređivanje Jugoslavije. — Na svojem budućem zasjedaju raspravljati se jugoslovenska Naredna skupština o izjednačenju zakona u svim pokrajina, a novom uređenju općinskih uprava i sudova te o obnovi učenog sistema svih pučkih, srednjih i visokih škola.

I. Belgija misli o podizanju vojske. — U Belgiji je pred sedmicom danas u raspolaganju nova vlast. Ta je nova vlast iznijela svoj program. U tom programu ističe se nastojati obnoviti državne finance i narodno gospodarstvo, te da će u što kratkom roku reorganizirati i podignuti vojsku, koja u današnje dane u svakoj državi mnogo znači, pa tako i u Belgiji. U svrhu reorganizacije vojske ustopljena je jednoj posebnoj komisiji, koja već izrađuje načrt za tu reorganizaciju.

Zanimanje Briandove izjave. — Dne 30. novembra imao je francuski parlament srednjicu, na kojoj se je raspravljalo o predsjedniku ministarstva vanjskih poslova. Tom je prilikom ministar vanjskih poslova Briand dao neke izjave o savezu Francuske i Jugoslavije, te o odnosima s Italijom. On je rekao, da francusko-jugoslavenski savez nije nikakva provokacija Italije, kako se točno ugovorio. Francuska i Jugoslavija bile su saveznice i prijateljice u teškom svjetskom ratu, pa je u redu da i sada budu. Što se tiče Italije, Briand izjavljuje, da Francuska želi s njom živjeti u dobrim odnosima. Francuska nema nikakve namjere napadati Italiju. Kad bi se on u Mussolini sastali na pregovaranju, on bi se stalno sporazumio u svim pitanjima. Glede rata rekao je Briand: Danas nema države koja može s lakoću da misli i računa na rat...

Pregovaranja između Italije i Francuske. — U zadnje su dane nekoje novine donjeli vijest, da se između Italije i Francuske već vode pregovori za rješenje svih međusobnih spornih pitanja, te za različenje političkih odnosa: «Giornale d'Italia» javlja da do sada u tom pogledu nije bilo ništa odlučeno, do tih pregovora nije došlo, a niti o njima ne snjuje odgovorni faktori. To su da sada samo novinske vesti...

Jugoslavija na protestima. — Nekoje su novinske novine pisale, da je Jugoslavija protestirala kod Državnog Naroda protiv talijano-albanskog pakta. Beograd demantira to u vijet.

Trgovačka pogodjana između Čehoslovačke i Sjedinjenih država Sjeverne Amerike. — Doskora će u Pragu započeti pogodjana za sklanjanje trgovačkog ugovora između Čehoslovačke i Sjedinjenih država Sjeverne Amerike.

Akcija Makedonaca u Južnoj Srbiji. — U noći 30. novembra čuvar želježnicke pruge između Kočana i Stipia našao je kraj jednog želježničkog praga ispod žinje namještene minu. Malo prije no što je našao vlast, uspješno mu je prerezati titili i tako spasiti vlast od nesreće. Policija vodi potragu za zločincima. To je najnovije djelo makedonskog revolucionarnog komitea.

Klečedar FRANINA I JURINA za 1920.

PODLISTAK

Ciganka

Pripovijest iz istarskog života.

Napisao Čić.

(Svirčetak.)

Kada je tučnjava bila u punom ječu stigao je Mirko u krčmu. Došao je upravo na hodnik, kad su se Jive i Jadre spremali kroz prozor oboruzani. Čuo je glas Jivin: «Na prozor od vrtla, na prozor od vrtla Jadre! Platit će Ciganin...

I otide brže oko kuće u vrt iz krčme. Cigani su u krčmi i dalje tukli s pisanom ruljom. Branili su se kokoši su mogli i udarali su oko sebe. Božu je sršnuo neko bocom po glavi, a i Joško je bio više puta u opasnosti. Marko ga je baš istrgao iz ruku četvorne mladića, koji su ga udarali i davili bez smilovanja...

«Uđili! kriknuo je u vrtu Jive, a teška je sjekira smrivila prozor, da se je staklo rasulo u krčmu. Skočio je zatim na razbiti prozor, pripravljen da sjekironi navalni na cigane, ali ga jedna jaka ruka pogradi i povuče čvrsto natrag u vrt. To je bio Mirko.

Cim je oborio Jivu s prozora postavili se pred prozor da odbije Jadru, koji se u krčmu s komadom željeza spremao. No, u zao čas...

Okravljeni i izmrcvaren Joško, čim

ga je Marko izbavio iz gužve, trgnuo bljeskovo iz stražnjeg žepa revolver. Sjevernu mu crne ciganske oči. Uperi revolver prama prozoru, na koji se je bio pokazao Jive sa sjekirom...

U taj je trenutak Mirko oborio Jivu s prozora i došao baš pod metak iz Joškog revolvara. Srušio se je pod prozor probušene glave...

Joško je nesvesno ispučao drugi, treći i viši hitaca, koji su odjeknuli u noć, a krčmom se je pronio paklenki vrisak. Istraže srušene glave, načinio je prerezati titili i tako spasiti vlast od nesreće. Policija vodi potragu za zločincima. To je jedna iznenađujuća novina.

U to dovrša neko u sobu:

«U vrtu leži pod jednim stablom Mirko...»

Odošle u vrt. Blijeda svjetlost fenje osvjetljivala je krvavu glavu mladića i otkrivala prisutnima smrtn...

Majka se je skršena bacila bez glave, na mrtvo tijelo svog sina. Ni planati nije mogla, samo je strašnim, učinkom pogledom gledala u mrtvog Mirka, svoju jedinu nadu.

Konferencija za razoružanje u Ženevi

— Kako smo već pisali dne 30. novembra otvoreno je u Ženevi četvrtos zasjedanje pripremog odbora za razoružanje. Ta je konferencija pobudila u svijetu veliko zanimanje, jer su joj prisustvovali i delegati. Sovjetske Rusije i to po prvi put. Konferencija nije imala doduše ništa da zaključuje. Na njoj se je imalo samo pripremiti materijal za debatu na jednoj budućoj konferenci, koja će se održati na proljeće. Konferencija je predsjedao London hodočaški poslanik u Parizu. — Od 28. pozvanih država niješi zastupao Brijan, Španija, i Urugvaj. Zastupano je 29. država, a među njima i nečlanovi Država. Udruga Američke Države i Sovjetska Rusija. Englesku je ovaj put zastupao Lord Gushenden. Mjesto konferencije izabran je grčki glavni delegat Politis.

Predlozi Sovjeta za potpuno razoružanje. — Veliko zanimanje proizveo je govor sovjetskog delegata Litvinova. On je iznio program, u kojem traži zakonske mjeru da se potpuno u svim državama ukini s države snažna oružanja na kopnu, moru i u zraku, a za ostvaranje toga traži da se u 4 godine otpuste ukupne stajace borbenе sile svih vrtkih trupa, da se razore sve zalihe oružja, i muničije i sva kemijska ravnina sredstva, da se potpuno razoružaju kako vodene tako zračne flote i ukini sva financiranja za iste, da se razore sve tvrdjave i zatvore sve specijalne tvornice oružja. Sovjetska delegacija saradjuje na tom stanovisu na svim raspravama, u kojima će se raspravljati predlozi Sovjeta za potpuno razoružanje. Ujedno će se raspravljati na konferenciji, koja će se u Ženevi održati dne 15. marta 1928. Države će se prema tome i dalje po volji oružati...

Engleska i Rusija. — Prigodom boravka Litvinova u Ženevi, došlo je do sastanka između njega i engleskog ministra vanjskih poslova Chamberlaina. Oni su na tom sastanku imali da riješi pitanje odnosa Engleske i Rusije. Čini se daime, da i Engleska i Rusija nastaje, kako bi se izmijenile. Na sastanku su i Chamberlain i Litvinov iznijeli svoja mišljenja i svoje stajalište u tom pogledu. No, oni se nisu mogli u ničemu sporazumjeti. Između Rusije i Engleske ostaje sve po starom. Litvinov je ostavio Ženevu i vratio se u Rusiju.

Tri lire i pedeset!

Malo je, vrlo malo! Sa tri lire i pedeset nemozete kupiti ni litre vina. Iz dva kilograma kruha ta je sveta premašena. Kilogram dobrih jabuka stoji više od tri lire i pedeset. Pa ipak! Vam je za tu svetu dajemo jednu dobru knjigu, jednu knjigu, koju svaki hrvat će tražiti i koju svaki uživa u čitanju.

Klečdar FRANINA I JURINA za 1920.

ostale šatore, da ih nisu oružnici sa jočilj.

Drugog dana poslije podne poje Bortuto zvona na sprovod Mirka.

Zvona su se razigljala krajem, tada,

no, bono, plačljivo. Sprovod je potvrdio prama groblju, a malo poslije prim je bladan grob jedno mladuljico.

Plakala su u tornju zvona, a poslijeho širio se po brijevini u polju, oko sela, kuda se je nekoč u kova pjesma orila.

Petnaest dana po ubistvu našli seljan u šumi mrtvo tijelo cigana Že, već u stanju raspadanja. Podle je one većeri ranama, koje je za vrijave dobio. Joško ga je pokrio Že, a zatim je prosljedio svi, a kog, ko bi znao kamo. Za njega se nikada više doznao.

Mirko se je nakon mjesec dana vratio iz zavoda. On nije za ništa krije.

Iznećao od tolikih bolesti, krovom na sebi ljušila, a ostala joj je strašna bol, k

uz prezir sela, koje je nju proglašilo ran kroz čitav život od nemila do

krivom za Mirkovu ranu smrt. Zatim draga, našao je napokon, posljednu

besmisleni riječi i zvala njega očajno;

zatim, a zatim je opet smijala sva

sretina, sretna. To je ona sanjala u ne

svijesti Šreću, koju nije doživjela.

Nije čula viku po selu, nije vidjela,

Joška i Božu, kada su u šator došli oružnici, da traže

tamo gdje nema razlike između Šreća i Božu, kada su joj oca Marka

odveli u zavod, iza Štu su mu seljani

maha i bezatoga, kmeti i gradjani,

u ljutini zapalili kovačiju, a bili bi i dobrom sru...

Smrt je prenijela i nju u botli živje

na Mirkov grob s kitom cvijeća —

Smrt je prenijela i nju u botli živje

na Mirkov grob s kitom cvijeća —

Smrt je prenijela i nju u botli živje

na Mirkov grob s kitom cvijeća —

no Primorje, i u ovim pravcima sa svojim saradnicima bude imao obilo uspjeha.

Za nedavno preminulog - sveučilišnog profesora dra. Ladislava Polića održalo je danas ovđešnje pravnito društvo u univerzitetskoj auli komemoraciju, na kojoj su o pokojnikovem radu govorili mnogi pravnici i profesori.

Smrću dra. Polića izgubio je hrvatski narod, a time i cijela Jugoslavija, jednog nemakodnog načenjaka i radnika, a sveučilišni daci uzornog profesora iz pravnog područja. Njegov je rad na pravnom polju bio vrlo opsežan, dokumentaran i svestran. Napisao je mnogo pravnih knjiga, a bio je jedan od najpozvanijih pravnika cijele države.

Zagrebu je još od lanske godine poznat znamjeniti talijanski tenorista g. Christy Solar. I ove je godine, baš prošle sedmice, u nekoliko navrata nastupio u našem kazalištu te je imao odličnog uspjeha. Sinod je u Glazbenom zavodu davao dobrovorni koncert u korist crvenog križa i jugoslovenskih ratnih invalida. I ovaj je put imao mnogo uspjeha iako je pri koncu otpjevao par ne baš umjetničkih pjesama (kao "Cara piccina", "Ay, ay..."). No, uza sve to bio je frenetički pozdravljanje. Ovim se načinom postizavaju potrebne kulturne veze između dvije susjedne države, a to je jedan veliki plus u još multini medusobnim odnosašima Italije i Jugoslavije.

Preksutra je radosan dan za sve naše malše - a bogeme i za velike - sv. Nikola, časni starac s dugom bijelom bradom i punom torbom najljepših darova. Sjetcem se tom prigodom svog djetinjstva - oh blaženo ono doba! - kako nam je naša dobra i mila mama govorila, da ostavimo cipele pred vratima i da čemo ih ujutro sv. Nikola napuniti svakojim darovima. Tako je i bilo. Samo ne znam da li sam onda vjerovao donaši li darove sv. Nikolaju čeve plaća. Glavno je, da su bili slatki i bombonici...

U Zagrebu su je dane veoma živo. Izlozi puni, iskićeni crveno svijetlo sve i svuda privlači. U noći dne 3. o. mj. nasukao se je na otočić Galijolu (blizu Lošinja) parobrod "Michelin", koji je plovio iz Rijeke kreat drymom. Spasilo ga je društvo za spasavanje Tripovčići.

Novi dekret. — Službeni list "Gazzetta Ufficiale" od 30. novembra donaša kr. zakonski dekret, od 23. oktobra 1927., kojim se na riječki teritorij proteže zakon o štedionicama. Osim toga donaša i kr. dekret, kojim se riječka pokrajina djelomično razbremeni troškova za uzdržavanje kr. načitkih zavoda na Rijeci.

Pred puljskim tribunalom. — Dne 3. o. mj. osudio je puljski tribunal na zatvor od 1 godine sedamnaest godišnjeg Šimu Benku iz Sv. Nedilje Labinske. On je bio optužen, da je jednog dana prešloga septembra provadio kroz prozor u stan nekog Viškovića u Plominu, te da je tom prilikom ukrao jedan zlatni prsten, jedan zlatni medaljon, nešto rublja, hrane itd.

Anton Snejdar. — Iz Philadelphije, u Sjevernoj Americi, stiže nam žalosna vijest, da je nagiom smrću ostavio ovaj svijet naš prijatelj Anton Snejdar rodom iz Opatije. Umro je u najmlješoj dobi života — bilo mu samo 32 godine. Pokojnik se je iz Istre izselio u novi svijet, da radi. Bio je dobar radnik, zaslužio je i prehranjuje dostojno svoju obitelj. Pred 5 godinama vjenčao se je u Philadelphiji s udovicom, koja je imala troje nejake deje. Biće je Stovan od svakoga, koji ga je poznao, a to se je najbolje vidjelo prigodom vrlo lijepog pogreba, na koji su došli mnogi da mu iskažu svoju zadnju počast i svoje prijateljstvo. Kao napredan čovjek bio je učlanjen u jedno tamošnje prosvjetno naše društvo. To ga je društvo na zadnji počinak sa glazbom i zastavama otpratio. — Za sobom ostavio u velikoj udovicu, malo muško dijele i troje pastorčadi, koji su ga ljubili i opakali na grobu kad rođenog oca. Ostavio je osim toga u Philadelphiji tri brata, a u Dragi Mošćeničkoj čalošćenju majku Fani Snejdar i tri sestre. — Neka mu je laka daleka američka gruda, a njegovima naše saučešće.

DOPISNICA UREDNIĆTVA

Iz Smoljani. — Vaš dopis nismo mogli uvrstiti. Sramotno je ono šta nam javljate o vašim djevojkama, tako sramotno, da se ne štampi ne može.

Iz Vele Učke. — Ni Vaš dopis o djevojkama nismo mogli u cijelosti štampati.

Penzionirani učitelji i povišice.

Puljska "L'Azione" javlja, da su se istarski penzionirani učitelji obratili na on. Mussolini s molbom, da bi im se što prije isplatali povišica na penziju, koja im po zakonu pripada. Ministarsko predsjedništvo je odgovorilo, da je pitanje u toku likvidacije, pa će penzioniranim učiteljima povišica biti doškora isplaćena.

Licencu za otvaranje novih trgovina.

— Kako iz jedne okružnice Ministarstva za narodno gospodarstvo vidimo da sadna uprednica ne će se da duže vremena izdavati privatnicima licence za nove trgovine. Licence će se izdavati samo konsumnim zadrugama, industrijskim poduzećima te prodavaonicama, koje će ustanavljati fašistička organizacija "Dopolavoro". To je uređeno da to, da se ne povećava broj trgovina. Znamo, da velik broj trgovina daje, da cijene živećim namirnicama i ostalo robu rastu, a vlasta se bori da ih što više snizi.

Statistika siromaha.

— Po svoj se državi vrši popis svih siromasnih stanovnika, koji živu od javnog prosječnog dobitka ili koji su ovisni od kakvog zavoda ili društva za potpopaganje uhoglob. Izraditi će se jedna točna statistika i to na Želju on. Mussolini. Svaka općina mora napraviti popis svojih siromaha do 31. decembra 1927. Država kani uređiti polozaj svih siromaha.

Na Galijolu se je nasukao jedan brod. — U noći dne 3. o. mj. nasukao se je na otočić Galijolu (blizu Lošinja) parobrod "Michelin", koji je plovio iz Rijeke kreat drymom. Spasilo ga je društvo za spasavanje Tripovčići.

Novi dekret. — Službeni list "Gazzetta Ufficiale" od 30. novembra donaša kr. zakonski dekret, od 23. oktobra 1927., kojim se na riječki teritorij proteže zakon o štedionicama. Osim toga donaša i kr. dekret, kojim se riječka pokrajina djelomično razbremeni troškova za uzdržavanje kr. načitkih zavoda na Rijeci.

Pred puljskim tribunalom. — Dne 3. o. mj. osudio je puljski tribunal na zatvor od 1 godine sedamnaest godišnjeg Šimu Benku iz Sv. Nedilje Labinske. On je bio optužen, da je jednog dana prešloga septembra provadio kroz prozor u stan nekog Viškovića u Plominu, te da je tom prilikom ukrao jedan zlatni prsten, jedan zlatni medaljon, nešto rublja, hrane itd.

Anton Snejdar. — Iz Philadelphije, u Sjevernoj Americi, stiže nam žalosna vijest, da je nagiom smrću ostavio ovaj svijet naš prijatelj Anton Snejdar rodom iz Opatije. Umro je u najmlješoj dobi života — bilo mu samo 32 godine. Pokojnik se je iz Istre izselio u novi svijet, da radi. Bio je dobar radnik, zaslužio je i prehranjuje dostojno svoju obitelj. Pred 5 godinama vjenčao se je u Philadelphiji s udovicom, koja je imala troje nejake deje. Biće je Stovan od svakoga, koji ga je poznao, a to se je najbolje vidjelo prigodom vrlo lijepog pogreba, na koji su došli mnogi da mu iskažu svoju zadnju počast i svoje prijateljstvo. Kao napredan čovjek bio je učlanjen u jedno tamošnje prosvjetno naše društvo. To ga je društvo na zadnji počinak sa glazbom i zastavama otpratio. — Za sobom ostavio u velikoj udovicu, malo muško dijele i troje pastorčadi, koji su ga ljubili i opakali na grobu kad rođenog oca. Ostavio je osim toga u Philadelphiji tri brata, a u Dragi Mošćeničkoj čalošćenju majku Fani Snejdar i tri sestre. — Neka mu je laka daleka američka gruda, a njegovima naše saučešće.

DOPISNICA UREDNIĆTVA

Iz Smoljani. — Vaš dopis nismo mogli uvrstiti. Sramotno je ono šta nam javljate o vašim djevojkama, tako sramotno, da se ne štampi ne može.

Iz Vele Učke. — Ni Vaš dopis o djevojkama nismo mogli u cijelosti štampati.

BURZI. — Dne 7. decembra moglo se je na tršćanskoj burzi kupiti ili prodati:

1. dolar za lira 18.40; 1 lira šterlina za lira 90; 100 franci, franaka za lira 72.50; 100 švicarskih franka za lira 355.50; 100 holandskih florinti za lira 744; 100 belgijskih franka za lira 257; 100 njiemačke marške za lira 440; 100 austrijskih silina za lira 260.50; 100 čeških kruna za lira 54.60; 100 jug. dinara za lira 32.55.

RED UKRCAVANJA KOD RAZNIH TRŠČANSKIH PAROBRODARSKIH DRUSTAVA.

7. decembra 1927.

Opći red (turno generalne): Mornari (3) 289; mlađi palube I. 28; mlađi palube II. (1) 29; mlađi palube (1) 31; logisti (6) 294; uglejanari (1) 124; mlađi sobari 3; mlađi kuhinje 18; mali kuhinje (3) 29.

Lloyd Triestino: Mornari (2) 173; mlađi palube (1) 76; mlađi palube II. 70; mali palube (3) 34; logisti 298; uglejanari 157.

Cosulich Sud: Mornari 84; mlađi palube (3) 74; mali palube 32; ingrasiatori 23; logisti (1) 25; logisti nafta (2) 18; mlađi strj. (2) 24; mlađi sobari (1) 108; mali sobari 54; mlađi kuhinje (2) 40; naucički kuhari (2) 11; mali kuhinje (1) 16.

Cosulich Sud: Mornari (2) 83; mlađi palube (3) 30; mali palube 44; ingrasiatori 24; logisti (1) 24; logisti nafta 26; uglejanari (3) 33; mlađi strj. (4) 22.

Lište: Triestino: Mornari 31; mlađi palube 2; mali palube (10) 4; ingrasiatori 13; logisti 45; uglejanari (2) 18; naucički 15; naucički II. 10; mali sobari (8) 4; mali kuhinje (3) 6.

Tripovčići: Mlađi palube 21; mali palube 9; logisti 66; uglejanari 51; mali strj. 1.

Gerolinich: Mornari 45; mlađi palube 21; mali palube 9; logisti 62; uglejanari (3) 32.

Martinoliči: Mornari 6; mlađi palube 21; mali palube 9; logisti 10; uglejanari 6.

OPASKA. — Brojevi u zagradama označuju ukupni broj mornara, kojima je red prošao a koje se mora ponovo prorati. Brojevi izvan zagrade označuju, da će mornari sa tim brojevima biti prvi na red za ukravljivanje.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARÍ
Tiskat: TISKARA "EDINOST" U TRSTU.

U nedjelju 27. novembra u 11.00 sati načok na duge i teške bolести.

godini života, blago u Gospodinju.

vječni!

U Zagrebu, 30. novembra 1927.

Ivan Lovrinčić, sin; Franješka Lovrinčića, snaha, Josip Lovrinčić, unuk i ostatak rodbine.

Rastuženim srcem javljamo svim rođima i prijateljima, da je moj suprug dotično naš otac, -

Anton Snejdar, dne 11. novembra 1927. naglo smrtno u Gospodinju preminuo.

Pogreb smrtnih ostanaka, nezaboravog pokojnika obavio je, sa opjevolom u katoličkoj crkvi Sv. Ane, dne 15. novembra 1927.

Philadelphija Pa., 21. novembra 1927.

Razglaseni:

Mary Snejdar, rođena Gordón, udosača Anton Snejdar, sin; Mary, Adam, James, pastorci.

PRODAJE SE radi bolesti dobro iduća gospodina preko puta kolodvora na Rijeci, sa čitavim inventarom i obnovom dozvolom. K tomu pripada jedna meblirana soba za strance. Povoljni uvjeti. Upitati usmeno ili pismeno na adresu: Josip Kauzlarčić, Fiume, Viale Benito Mussolini 28.

LJEKARNA
G. CASTELLANOVICH
vlasnik BOLAFFIO
nalazi se u TRSTU
Via dei Giuliani 42 - Telef. 27-04
(Sv. Jakov) - Tramvaj broj 1

NAJBOLJE VRELO!
Kod nakupa ljeđne i zimskne robe (objedina) svih vrsta cipela, klobučaka, kapica, košulja, klobučara, kravata, finog štapa, svih vrsta platna za košulje i odjeću, te pokrovstva svih vrsti i cijena, obraćite se na jedino domaće i najčišće vrelo.

M. KOREN & Cb. - PАЗИН
(Corso pred prošnjom)

E. PEĆENCO, TRST - VIA MUDA VECCHIA 3
(iza magistrata)

Strojevi za šivanje, vezenje i pletenje

Adler - Neumann - Junker & Ruh
najbolji za obitelj i obrtu.

Bezplatno područavanje za vezenje. Potrebitne za stroj. Popravci. Upravljava motorom pogon.

Stara tršćanska tvrdka, ustanovljena 1889.

Narodni koledar „FRANINA i JURINA“ za Istru za god. 1928.

izlazio je iz tiska, te se je već počeo širiti po svim našim istarskim selima. Ovaj naš doista lijepi koledar poznat je i oblikujen u svim istarskim domovima. Ove je godine koledar još ljeđni nego lanjski. Ima u njemu svega: zanimljivog, poučnog, poučnog i gospodarskog štiva, pjesama, sliku itd.

Kupujte ga! **Širite ga!** **Naručujte ga!** **Preporučujte ga svojim prijateljima!**

Naručite prima „Tiskara Edinost“ i Uprava „Istarske Rješi“, Via Iano; Tomasic, Opatija i Trbojević, Rijeka.

Stoji samo 3 lire!! Sa počtarinom lire 3'50

Za Jugoslaviju 15 dinara.